

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 375/2011-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., K., zastúpeného advokátom JUDr. M. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 38 Er 2664/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júla 2011 osobne do podateľne doručená sťažnosť M. K., K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

v konaní vedenom Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 38 Er 2664/2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu č. k. 38 Er 2664/2010-315 z 9. mája 2011 boli jednak zamietnuté návrhy sťažovateľa ako povinného na čiastočné zastavenie exekúcie z 20. decembra 2010 a na zastavenie exekúcie z 3. marca 2011, ale aj jeho návrhy na odklad exekúcie z 20. decembra 2010, 25. januára 2011 a z 3. marca 2011. Uznesenie okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené 10. mája 2011.

Sťažovateľ 30. novembra 1999 uzatvoril s D., a. s., zmluvu o úvere, na základe ktorej táto poskytla úver 54 275 850 Sk. Dodatkom č. 1 z 20. decembra 2000 sa splatnosť úveru predĺžila do 30. júna 2011. Pre účely zabezpečenia úveru bola 30. novembra 1999 uzatvorená aj zmluva o zriadení záložného práva. Následne sťažovateľ v notárskej zápisnici z 20. decembra 2000 spísanej v P. notárom JUDr. M. P. uznal záväzok a zároveň uskutočnil aj vyhlásenie v zmysle § 41 ods. 2 Exekučného poriadku. Uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z 28. septembra 2001 bol na majetok D., a. s., vyhlásený konkurz. Následne 3. septembra 2002 sťažovateľ uzatvoril so správcom konkurznej podstaty dohodu o urovnaní, ktorej predmetom bolo urovanie vzájomných práv a povinností vyplývajúcich z úverovej zmluvy a zo zmluvy o kúpe cenných papierov z 3. marca 2000 a zo 14. marca 2000. Sporné a pochybné práva z úverovej zmluvy sa urovnali tak, že sťažovateľovi vznikol záväzok uhradiť správcovi konkurznej podstaty konkrétne špecifikovanú čiastku, ktorú sťažovateľ 10. septembra 2002 aj zaplatil. Správca konkurznej podstaty 27. septembra 2004 podal voči sťažovateľovi krajskému súdu žalobu o určenie neplatnosti dohody o urovnaní a o určenie platnosti úverovej zmluvy, záložnej zmluvy a uznania záväzku. V priebehu konania správca konkurznej podstaty postúpil zmluvou o postúpení súboru pohľadávok z 20. februára 2009 pohľadávku z úverovej zmluvy spoločnosti E., s. r. o. Následne táto spoločnosť zmluvou z 9. marca 2009 pohľadávku ďalej postúpila spoločnosti D., s. r. o. (ďalej len „oprávnená“). Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 16 Cbi 64/2004 z 11. novembra 2009 bolo určené, že dohoda o urovnaní z 3. septembra 2002 je neplatná. Vo zvyšku bola žaloba zamietnutá. Na základe

odvolania sťažovateľa rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obo 6/2010 z 2. júna 2010 bol prvostupňový rozsudok potvrdený.

Podľa názoru sťažovateľa jeho návrhy na čiastočné zastavenie exekúcie z 20. decembra 2010 a na zastavenie exekúcie z 3. marca 2011 boli dôvodné, keďže notárska zápisnica ako exekučný titul sa nevzťahovala na úroky z omeškania, vymáhaný nárok bol premlčaný, oprávnený v skutočnosti nenadobudol vymáhané práva od právneho predchodcu, nesprávne bola vyhodnotená záväznosť rozsudku krajského súdu, výška vymáhaných úrokov bola nezákonná a nesprávne boli aj vyčíslené trovy právneho zastúpenia oprávnenej.

Sťažovateľ nesúhlasí ani so zamietnutím jeho návrhov na odklad exekúcie z 25. januára 2011 a 3. marca 2011. Podľa jeho názoru záver, podľa ktorého na odklad exekúcie nie je dôvod, je arbitrárny. Okresný súd vychádzal zo skutočností, o nesprávnosti ktorých vedel z námietok sťažovateľa proti exekúcii. Okresný súd bez akéhokoľvek právneho a racionálneho podkladu vychádzal zo skutočnosti, že o odklade vykonateľnosti exekučného titulu nebolo k 1. decembru 2010 rozhodnuté. Nie je zrejmé, prečo zisťoval okolnosti odkladu vykonateľnosti len ku 1. decembru 2010, a nie aj k momentu vydania uznesenia. Pritom o odklade vykonateľnosti exekučného titulu nemohlo byť rozhodnuté, keďže exekučným titulom bola notárska zápisnica, o odklade vykonateľnosti ktorej nie je možné rozhodnúť. Ak mal okresný súd na mysli, že exekučným titulom je rozsudok krajského súdu sp. zn. 16 Cbi 64/2004 (čomu nasvedčuje časť odôvodnenia uznesenia), potom vzhľadom na jeho výrok (určenie neplatnosti dohody o urovnaní) je zrejmé, že nemôže byť exekučným titulom, pretože určujúci výrok nezaväzuje k žiadnemu plneniu. Okresný súd pochybil aj v tom, že sa oprel o ustálenú judikatúru, avšak uviedol len jedno rozhodnutie ústavného súdu, ktoré navyše zle interpretuje.

Po konštatovaní, že uznesenie okresného súdu je v kontexte jeho poučenia právoplatné, sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn.

38 Er 2664/2010 s tým, aby bolo uznesenie z 9. mája 2011 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Požaduje tiež náhradu trov právneho zastúpenia advokátom.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 38 Er 2664/2010-315 z 9. mája 2011 vyplýva, že rozhodol piatimi výrokmi, keď I. návrh sťažovateľa na čiastočné zastavenie exekúcie z 20. decembra 2010 zamietol, II. návrh sťažovateľa na odklad exekúcie z 20. decembra 2010 vo zvyšnej časti, t. j. časti, ktorá sa netýka výroku č. 1 vydaného predbežného opatrenia Okresného súdu Košice I č. k. 32 Cb 127/2010-72 z 22. novembra 2010, zamietol, III. návrh sťažovateľa na odklad exekúcie z 25. januára 2011 zamietol, IV. návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie z 3. marca 2011 zamietol, V. návrh sťažovateľa na odklad exekúcie z 3. marca 2011 zamietol.

V súvislosti s výrokom v bode V okresný súd uvádza, že sťažovateľ požiadal o odklad exekúcie 3. marca 2011 z dôvodu, že podal proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 6/2010 z 2. júna 2010 dovolanie. Nie je preukázané z obsahu súdneho spisu, ale ani z podaní sťažovateľa, že by došlo k odkladu vykonateľnosti exekučného titulu k 1. decembru 2010. O právoplatných a vykonateľných súdnych rozsudkoch platí prezumpcia ich zákonnosti a ústavnosti, dokiaľ nie je rozhodnuté inak. Povolenie odkladu exekúcie by znamenalo vlastne odloženie vykonateľnosti rozsudku krajského súdu sp. zn. 16 Cbi 64/2004 z 11. novembra 2009, ktorým bola dohoda o urovnaní určená za neplatnú. Na základe už uvedeného by mohol vykonateľnosť v súvislosti s podaným dovolaním odložiť len najvyšší súd. Preto už aj vzhľadom na princíp legality vyplývajúci z čl. 2 ods. 2 ústavy nebolo možné povoliť odklad exekúcie z dôvodu dovolania podaného sťažovateľom, pokiaľ vykonateľnosť exekučného titulu neodložil najvyšší súd.

Podľa poučenia nie je proti uzneseniu prípustné odvolanie s poukazom na ustanovenie § 202 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu č. k. 38 Er 2664/2010-315 z 9. mája 2011 odvolanie. Z odvolania sťažovateľa, rovnopis ktorého si ústavný súd od sťažovateľa vyžiadal, vyplýva, že odvolanie smeruje proti zamietnutiu

návrhu sťažovateľa na čiastočné zastavenie exekúcie z 20. decembra 2010, ako aj proti zamietnutiu návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie z 3. marca 2011. Odvolanie teda smeruje proti výrokom I a IV uznesenia. Podľa názoru sťažovateľa proti výrokom, ktorými boli jeho návrhy na zastavenie exekúcie zamietnuté, je prípustné odvolanie v zmysle Exekučného poriadku.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti zamietnutiu návrhov sťažovateľa na čiastočné zastavenie, resp. na zastavenie exekúcie z 20. decembra 2010, resp. 3. marca 2011 v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 38 Er 2664/2010, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Hoci v zmysle poučenia okresného súdu vzhľadom na ustanovenie § 202 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nie je proti uzneseniu prípustné odvolanie, má sťažovateľ vo vzťahu k výrokom I a IV uznesenia opačný právny názor, a preto v tomto rozsahu uznesenie napadol odvolaním. I keď svoj právny názor o prípustnosti odvolania nijako bližšie v podanom odvolaní nezdôvodnil, vzhľadom na ustanovenie § 202 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s ustanovením § 58 ods. 4 a § 57 ods. 1 Exekučného poriadku nezdá sa byť tento názor celkom bez základu. Totiž podľa § 202 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona (ktorým je Exekučný poriadok), ak tento osobitný zákon neustanovuje inak. Podľa § 58 ods. 4 Exekučného poriadku proti rozhodnutiam podľa § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h) je prípustné odvolanie. Uvedené ustanovenie § 57 ods. 1 Exekučného poriadku vymedzuje niektoré skutkové podstaty, v prípade ktorých má byť exekučné konanie zastavené. Prípustnosť odvolania nie je teda formulovaná tak, že by sa týkala iba kladných (vyhovujúcich) rozhodnutí, teda rozhodnutí, ktorými súd exekučné konanie zastaví, ale aj negatívnych (zamietajúcich) rozhodnutí, teda takých rozhodnutí, ktorými súd podľa § 57 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku návrh na zastavenie exekúcie zamietne. Aj takéto zamietajúce rozhodnutie je rozhodnutím podľa § 57 ods. 1 Exekučného poriadku.

V uvedenej súvislosti je podstatné aj to, že podľa § 56 ods. 7 Exekučného poriadku proti rozhodnutiu, ktorým bol povolený odklad exekúcie, je prípustné odvolanie. Preto v tomto prípade je nepochybné, že odvolanie je prípustné iba proti kladnému (vyhovujúcemu) rozhodnutiu, nie teda aj proti negatívnemu (zamietajúcemu) rozhodnutiu. Tým je dané aj to, že poučenie okresného súdu o neprípustnosti odvolania vo vzťahu voči výrokom II, III a V uznesenia treba považovať za správne. Zrejme aj sťažovateľ je rovnakého právneho názoru, keďže jeho odvolanie proti týmto výrokom nesmeruje.

Vzhľadom na podané odvolanie v rozsahu, v akom sťažovateľ napadol uznesenie okresného súdu, právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa má odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Odlišná je situácia týkajúca sa zvyšnej časti sťažnosti. Túto časť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ústavný súd považuje za potrebné predovšetkým zdôrazniť, že hoci podľa znenia návrhu nálezu sťažnosť smeruje proti všetkým výrokom uznesenia okresného súdu (sťažovateľ požaduje zrušenie celého uznesenia z 9. mája 2011), v skutočnosti z odôvodnenia vyplýva, že nie je spokojný s výrokmi III a V uznesenia, ktorými boli zamietnuté jeho návrhy na odklad exekúcie z 25. januára 2011 a z 3. marca 2011. Napriek uvedenému však polemizuje iba s tou časťou odôvodnenia uznesenia okresného súdu, ktorá sa týka zamietnutia návrhu na odklad exekúcie z 3. marca 2011.

V podstate možno súhlasiť so sťažovateľom, že formulácia dôvodov, pre ktoré okresný súd návrhu na odklad exekúcie z 3. marca 2011 nevyhovel, nie je celkom správna. Sťažovateľ žiadal o odklad exekúcie na tom základe, že podal dovolanie proti právoplatnému rozsudku najvyššieho súdu, ktorým tento potvrdil rozsudok krajského súdu určujúci neplatnosť dohody o urovnaní. Sťažovateľ tým mal na mysli, že vzhľadom na podané dovolanie sa dá očakávať zrušenie právoplatného rozsudku o určení neplatnosti dohody o urovnaní, čím by sa obnovili účinky tejto dohody, ktorými sa práva oprávnenej vyplývajúce z vykonateľnej notárskej zápisnice (exekučného titulu) v určitej časti zmenili, kým vo zvyšnej dohodou nezmenenej časti boli sťažovateľom uspokojené.

Z textu odôvodnenia uznesenia okresného súdu možno vyrozumieť, že podľa jeho názoru samotné podanie dovolania ešte neznamená potrebnú mieru pravdepodobnosti, že dovolaniu bude aj vyhovené, teda že bude zrušený právoplatný rozsudok, ktorý v podstate obnovoval práva oprávnenej vyplývajúce z exekučného titulu. Podľa okresného súdu by potrebná miera pravdepodobnosti bola daná až v momente, keby najvyšší súd v dovolacom konaní povolil odklad vykonateľnosti právoplatného rozsudku o určení neplatnosti dohody o urovnaní.

Uvedené úvahy okresného súdu (nie dostatočne presne, avšak vychádzajúc z kontextu predsa len zrozumiteľne vyjadrené) nemožno považovať za arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Niet preto ani príčiny na to, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2011